

**NIEUWSBRIEF MENS EN MUZIEK nr. 6, 24 juni 2005**

Op deze Sint-Jans dag wil ik een 'vlammend' betoog houden voor de wervingactie voor donateurs van STICHTING MENS EN MUZIEK.

De afgelopen 2 jaar konden we teren op het saldo van de CHOROI-FOUNDATION en zoals waarschijnlijk duidelijk is, is het saldo nu dusdanig laag, dat er niet veel activiteiten mee te ondersteunen zijn. En dan te bedenken dat we vele pijlen op onze boog hebben!

Naast het uitbouwen van het netwerk, het verzorgen van uitwisseling in de diverse muziekvakgebieden ligt er ook weer het plan voor een vervolg op de CONFERENTIE MENS EN MUZIEK. STICHTING MENS EN MUZIEK helpt mee om de activiteiten in de vernieuwende muziekwereld waarin wij actief zijn, voor elkaar en anderen zichtbaar en beleefbaar te maken!

Dit doen we onder andere door:

- het publiceren op de website [www.mensenmuziek.nl](http://www.mensenmuziek.nl)  
(hier vind je veel informatie over de verschillende werkgebieden aankondigingen van concerten, workshops, conferenties, werkgroepen etc.)
- het organiseren en ondersteunen van deze muziekactiviteiten
- het verzorgen van publicaties die de muziekvernieuwingsimpuls ondersteunen
- het stimuleren en onderhouden van een uitwisselingsplatform
- ...veel meer: onze uitgebreide doelstellingen vindt u natuurlijk ook op de website!
- 

Om dit alles (en meer) te kunnen realiseren is er financiële ondersteuning nodig!

Bij de evaluatie van de eerste CONFERENTIE MENS EN MUZIEK werd duidelijk dat de meeste deelnemers de stichting wel zouden willen ondersteunen met een bijdrage. Enkele scholen zouden wel een grotere jaarlijkse bijdrage willen doen, individuele bijdragen lijken meer een maandelijks voorkeur te hebben.

Nu is het dan eindelijk zover dat we u concreet de vraag stellen om een bijdrage te doen en zo de bovengenoemde doelen te gaan ondersteunen.

Als wij uw postadres hebben, dan ontvangt u rond dit komende weekeind een donateurfolder met daarin een brief en een acceptgiro voor een eenmalige bijdrage.

U kunt STICHTING MENS EN MUZIEK echter nog meer helpen door een structurele bijdrage te regelen. Een kleine bijdrage (bv. 2 - 5 euro per maand) zou al fantastisch zijn.

Geef in dat geval uw bank opdracht om (b.v.maandlijks) een bedrag over te maken naar:

BANKREK.NR. 35.85.42.863

T.N.V. STICHTING MENS EN MUZIEK, VALKENLAAN 14, 1871 AV SCHOORL

O.V.V. 'DONATIE'

( IBAN: NL 56 RABO 0358542863, SWIFT/BIC RABONL 24 K.V.K. 41.240639 )

Donaties aan STICHTING MENS EN MUZIEK kunnen als aftrekpost gebruikt worden voor uw inkomstenbelasting.

Hartelijk dank voor uw steun!

NAMENS STICHTING MENS EN MUZIEK EEN FIJNE ZOMER TOEGEWENST!

Eric Speelman

**AGENDA: (dit is slechts een selectie, actuele en aanvullende informatie vind je op de website [www.mensenmuziek.nl](http://www.mensenmuziek.nl))**

De activiteitenagenda van mens en muziek begint leeg te raken! Heb je een activiteit te publiceren laat het gauw weten. Het is fijn als de workshops die na de zomervakantie plaatsvinden al op het web staan.

**Afsluitmiddag van de opleiding zangpedagogie en zangtherapie van Margit Schermann  
Choisyweg 2, Zeist**

Op zaterdag 25 juni zal in Academie De Wervel in Zeist de afsluitmiddag plaatsvinden van de opleiding zangpedagogie en zangtherapie van Margit Schermann op basis van de uitgangspunten van mevrouw Werbeck-Svårdström. Docenten en studenten geven demonstraties, presenteren hun eindwerkstukken en zingen. Zaal open 13.30 uur, aanvang 14.00 uur. Ieder is van harte welkom! (meer info op de [www.mensenmuziek.nl](http://www.mensenmuziek.nl))

**IMPROVISATIEFESTIVAL: 10-13 AUGUSTUS OP HOGESCHOOL HELICON, ZEIST  
'De luisterende en scheppende mens'**

Het belooft een bijzonder festival te worden! Maar er is nog steeds genoeg plaats voor deelnemers! De inschrijfsluiting is dus verplaatst en je kunt nog steeds inschrijven! Bel Hogeschool Helicon: 030 693 7901 of Fenneken Francken 070 354 2490 Op deze telefoonnummers kun je ook losse concertkaarten voor het festival reserveren! Alle informatie, programma, aanmeldingsformulieren, te verspreiden poster etc. Etc. Is natuurlijk op de website te vinden!

Om nog even een beeld te geven wat er allemaal in de werkgroepen gebeurt komt hier het overzicht :

**Informatie over de werkgroepen van het improvisatiefestival en conferentie zomer 2005 te Zeist**

**Werkgroep 1**

**Berlin 94, improvisatie voor instrumentalisten en zangers.** Het ensemble –of een gedeelte ervan- nodigt je uit samen met hen aan de slag te gaan, op zoek naar vrije muzikale creatie. Vrij is iets anders dan willekeurig. Hoe kom je met elkaar tot criteria?

Bij de oefeningen richten we onze muzikale opmerkzaamheid op een begrensd fenomeen. Als de oefening juist geformuleerd is, kan muziek daaruit ontstaan. We bewegen heen en weer tussen precieze oefeningen en dat wat in het vrije spel kan ontstaan: een wezenlijk muzikaal gebaar, door allen op het moment herkend, gedeeld en vormgegeven.

*Berlin 94*, elf musici, internationaal opgeleid, werkzaam in het uitvoerend muziekleven, en/of verbonden aan conservatoria; vanaf 1994 regelmatige samenwerking en concerten. Pär Ahlbom, zang; Fenneken Francken, viool; Christian Höfer, viool; Süssanne Kratzer, fluit; Gunhild von Kries, hobo; Reinhild Ölmüller, cello; Ingrid Schmidt, viool; Annette von Stackelberg, fluit; Achim Trommler, fagot; Jorien van Tuinen, altviool; Kathrin Vogel, hoorn

**Werkgroep 2**

**Onderzoek en oefenen met nieuwe klankgroepen.** Werken aan de vraag in welke situatie de muziek zich op het ogenblik bevindt. De mensheid is over een drempel gegaan en een nieuw tijdperk binnengetreten. In dit tijdperk zullen het wezen van de muziek en van de klank zich metamorfoserend. Dit nieuwe leven van de muziek moet uit het mensenwezen zelf tevoorschijn gebracht en geboren worden.

*Manfred Bleffert* (1950) Altenahr/Eifel, Duitsland. Onderzoeker, instrumentenbouwer, componist, musicus en beeldend kunstenaar. Studie aan de Alanus Hochschule bij Bonn, maar overwegend autodidact. Na periode van experimenten met elektronische muziek, werkt hij in zijn "plastisch-musikalisches Arbeitsstätte" in Heiligenberg aan onderzoek van vorm en materie, waarbij hij nieuwe instrumenten ontwikkelt. Wereldwijd is vraag naar deze instrumenten; concertreizen met eigen composities en eigen instrumenten door Europa; houdt jaarlijks "orkestweek" in verbinding met werken van de beeldhouwer Ernst Barlach in de dom van Güstrow, Duitsland; cursussen over de "Tonlehre" van Goethe.

**Werkgroep 3**

**Zangimprovisatie.** Voorafgegaan door oefeningen die Mikkola op basis van de "school ter onthulling van de stem" van Valborg Werbeck-Svårdström ontwikkeld heeft en die ook geïnspireerd zijn door het werk van Arnold Dorhout Mees. Adem en consonanten, verdieping en verwijding van de adem door vormende en transformerende kracht van de consonanten.

*Sinnika Mikkola*, Helsinki, Finland. Zangeres, zangpedagoog, zangtherapeut, medeoprichter van de Järna Sanggruppen, Zweden, een vocaal improvisatie-ensemble; was medeoprichter van het "Forum voor muzikale ontwikkeling" in Järna, docent in zang, improviseren, muzikale menskunde, klank-ademtherapie, Gesangs-menschenkunde;

**Werkgroep 4**

**IndiviDuo, improvisatie voor instrumentalisten en zangers.** Spelen vanuit het luisteren en de stilte, vanuit de actuele situatie; onszelf opgaven stellen door bepaalde muzikale aspecten in onze aandacht te nemen: klank, samenwerken van de tonen, ritmen, structuren, enz. De verfijnde omgang met de rijkdom van muzikale kwaliteiten wordt door het spelen vanuit eigen verantwoordelijkheid en eigen creativiteit zeer verhoogd. Het "wat" en "hoe" zijn niet meer te scheiden.

*Rike Kohlhepp*, violiste, sinds 1998 lid van het IndiviDuo en van de Gruppe Freie Musik Dresden, concerten in kamermuziek en geïmproviseerde muziek, leidt de Geschäftsstelle des Deutschen Institutes für Improvisation, afdeling Kassel.

*Thomas Reuter*, studeerde compositie, piano en directie in Leipzig; oprichter van Gruppe freie Musik Dresden en IndiviDuo, Kassel; concerteert als pianist; is koördinant en geeft cursussen o.a. aan het Deutsche Institut für Improvisation, afdeling Kassel.

### **Werkgroep 5**

**Dialogo tussen klank en beweging, euritmische improvisaties.** Eerst de eigen voorstellingen en het verworven kunnen quasi vergeten, en dan de beweging zelf opmerkelijk laten worden.

*Pär Ahlbom* (1932) Stockholm, Zweden. Sinds de zestiger jaren voortrekker en leraar van geïmproviseerde muziek en het werken met nieuwe instrumenten in Europa en de V.S. Aanvankelijk avant-garde componist en basisschoolleraar. Oprichter van de Nibble skolan in Solvik, Järna, vrije school voor opvoeding door de kunsten; leider van de "school voor intuïtieve pedagogiek" in Langenberg, Duitsland; wezenlijke invloed op zijn werk hadden Rudolf Steiner, Valborg Werbeck Svärdröm, de euritmiste Tatjana Kiselev, Norbert Visser, Manfred Bleffert, Eckehart Wroblowsky. Hij is medeoprichter van de Järna Sanggruppen, oprichter van Ensemble Ghau, lid van Berlin 94.

### **Werkgroep 6**

**Tähtivirta-instrumenten, het genezende van omgaan met "tijd", vormmetamorfose.** Samen onderzoeken, ervaren, oefenen aan verschillende metamorfosetadia zoals die voorkomen in de natuur, in de mens of nieuw worden gecreëerd. Uitgangspunt zijn deze nieuwe strijkinstrumenten. Door materiaalklank, beweging in de toon en door "stilte" maken zij oerbeelden van de muzikale elementen hoorbaar en beleefbaar. We bespelen de tahtivirtas. Meegebrachte instrumenten zijn welkom.

*Gunhild von Kries*, aanvankelijk hoboïst en schoolmusicus, nu muziektherapeut en instrumentenbouwer. Zoekend naar uitbreiding van het klankspectrum ontwikkelde zij de tähtivirta. Auteur van het boek " 'Tijd' geneest, omgaan met de klank van de tijd ";

oprichter van Klangblüte: tähtivirta-instrumenten, fluit en hobo; lid van Berlin 94.

### **Werkgroep 7**

Wegens organisatorisch werk voor festival en conferentie valt de werkgroep van Fenneken Francken uit.

### **Werkgroep 8**

**Muziek in onderbouw en basisschool.** Improviseren betekent: het zonder voorbereiding creëren. Is dat te leren? Tijdens 20 jaar muziekonderwijs aan de onderbouw ontstonden verschillende oefeningen. Luisteren en bewegen, herinneren en beschrijven vormen de basis waarop het eigen scheppend potentieel en de muzikale fantasie gewekt worden. Vermogens worden geoefend die de kinderen ook helpen om te gaan met het steeds ingewikkeldere dagelijkse leven: Opmerksaamheid, tegenwoordigheid van geest, moed, fantasie; sociale vermogens worden gewekt. We werken met beweging ( soepele schoenen meenemen), stem en klankinstrumenten.

*Reinhild Brass*, docent muziek aan Waldorflehrer-Ausbildung in Witten-Annen, Duitsland, was muzieklerares en klassenlerares aan vrije school, Wattenscheid; docent aan Institut für Audiopädie, "hörender werden", Witten; is lid van ensemble Steinlicht.

### **Werkgroep 9**

**Muziek in voortgezet onderwijs en bovenbouw.** Door improviserend om te gaan met de zangstem en verschillende koren van instrumenten, ( metalen- en houten slagwerk), wordt een weg ingeslagen van spelen en luisteren die uitmondt in een muzikale vorm. In het sociale oefenproces van het improviseren beleeft de jonge mens zichzelf als tijdgenoot in het hier en nu; er wordt onderzocht, gecreëerd, zonodig verworpen, verder ontwikkeld, gezamenlijk wordt iets in de wereld gezet en komt er een antwoord terug.

*Hans Niessen* (1948) België, studeerde sociologie, hobo, choroï D-fluit, zang-therapie, gaf concerten met Manfred Bleffert en met Pär Ahlbom; Sinds 1981 muziekleraar aan bovenbouw van de vrije school in Wangen, Duitsland; is lid van ensembleGhau.

### **Werkgroep 10,**

**Oude Griekse Schlesinger scala's, omgaan met "oer"toonladders.** Welke betekenis hebben scala's en toonsystemen uit een ver verleden en buiteneuropese toonsystemen met microtonale afwijkingen voor de nieuwe muziek en voor het moderne bewustzijn? Hoe kunnen zij vruchtbaar gemaakt worden voor het improviseren? Heiner Ruland heeft op basis van het onderzoek van Bela Bartok en Kathleen Schlesinger deze toonsystemen verder onderzocht in historisch perspectief. Deze keer wordt minder ingegaan op mathematische- en historische achtergronden. Het gaat om de beleving en praktisch oefenen. *Andreas Delor*, musicus, componist, instrumentenbouwer, leraar muziek voortgezet onderwijs; auteur van "Neue Musik und Anthroposophie" en "Kampf um Atlantis, ein Beitrag zur anthroposophischen Atlantisdiskussion", medeoprichter van Improvisations-ensemble für neue Musik 1984.

### **Werkgroep 11**

**Eenvoudig houten slagwerk en improviserend zingen.** Onderzoek naar hoe we nieuwe muzikale vormen kunnen laten ontstaan. Eenvoudige houten klankinstrumenten vormen het uitgangspunt. Zij wijzen ons de weg naar wat in ons midden tot klinken wil komen.

*Rob van Asch*, Rotterdam, oorspronkelijk klassenleerkracht en leraar handenarbeid, tegenwoordig docent lier en choroï-fluit, was werkzaam in heilpedagogie, docent aan muziektherapieopleiding de Wervel, instrumentenbouwer, geeft workshops in muziekpedagogie voor het kleine kind en in het snijden van houten klankinstrumenten in binnen- en buitenland.

### **Werkgroep 12**

**Bewegings- en klankspelen.** Door muzikale beweging naar beweeglijk muzikaal. Spel en beweging (door Werner Kuhfuss ontwikkelde oefeningen) dienen als uitgangspunt voor muzikale improvisaties; door beweging verkrijgen van actieve betrekking tot ruimte en tijd, aanwezig worden in het hier en nu. In de muzikale improvisatie wordt de beweging van het tastbare en zichtbare naar het hoorbare verlegd; er ontstaat nieuwe kijk op begrippen als klank, toon, ritme, vorm, vrijheid; improvisaties met instrumenten van Manfred Bleffert en zangstem.

*Dick Verbeek* (1959), uitvoerend musicus, muziekleraar, muziektherapeut; studeerde slagwerk, o.a. jazz, aan conservatorium te Rotterdam, klankimprovisatie met nieuwe instrumenten aan Vrije Muziek Akademie te Zeist; volgde lessen bij Manfred Bleffert, Werner Kuhfuss en Pär Ahlbom.

### Werkgroep 13

**Musiceren met djembée en andere percussie-instrumenten (o.a. in de verslaafdenzorg).** Uitgangspunt in deze werkgroep is de West-Afrikaanse percussie op djembé's en dunduns (bastrommels), m.n. de improvisatie hierin. Van hieruit wordt een brug geslagen naar nieuwere vormen van (vrijere) improvisatie, waarbij ook andere percussie-instrumenten gebruikt worden. Centraal staat hoe er in de muziektherapie mee wordt omgegaan.

*Paul de Ridder* was muzikleraar, koordirigent en liedjesschrijver. Nu is hij muziektherapeut in de verslaafdenzorg (Arta) en heeft zijn eigen initiatief, Kobadji, waarmee hij workshops en cursussen djembé spelen, zingen en klankimprovisatie verzorgt. ([www.kobadji.nl](http://www.kobadji.nl))

### Werkgroep 14

**Improviseren in het instrumentaal onderwijs aan kinderen.** Het leren bespelen van een instrument vergt tijd en aandacht. Efficiënte instrumentale methodieken zijn ontwikkeld. Hiernaast is het belangrijk er aandacht aan te geven dat de eenheid van luisteren, de andere zintuigen, de beleving van de muziek en het eigen gevoel van vrijheid en speelvreugde, met elkaar een eenheid blijven vormen. Gevoel voor de toon en frasering worden eveneens ontwikkeld door improviserende spelen en oefeningen.

*Jorien van Tuinen*, internationale altvioolstudie, werk in opera, symfonieorkest, barokensembles, kamermuziek; 30jarige vioollespraktijk; musicus in sociaal-therapeutische leefgemeenschap Breidablick in Middenbeemster; lid van ensemble Berlin 94.

### Werkgroep 15

**Muziek in basisschool en onderbouw. Muziek laten ontstaan bij een verhaal.**

Door improvisatie in beweging, taal en muziek kunnen beelden van sprookjes, legenden en mythen voor en door kinderen levendig gemaakt en verinnerlijkt worden. Wij gaan dat oefenen met een rijk en veelsoortig instrumentarium en doeken als toneelkleding.

Neem graag een eigen instrument en geliefd verhaal mee!

*Louise Vaessen*, klassenlerares, muziklerares, muziektherapeut; werkte in Zweden in het basisonderwijs en met gehandicapte kinderen aan de Nibble skolan in Solvik, Järna; is in Nederland klassenlerares in onderbouw; muziektherapeut; redactielid van het tijdschrift Vrije opvoedkunst.

NB. Voor deelname aan de werkgroepen is voorkennis van het behandelde thema niet nodig. De pedagogische werkgroepen (8, 9, 14, 15) zijn niet alleen bedoeld voor pedagogen, maar ook voor anderen als algemene introductie tot improviseren.

Werkgroep 11 is ook aan te bevelen aan mensen die met jonge kinderen willen musiceren en zingen. Werkgroepen 8 en 9 zijn aan te raden aan zowel groepsleerkrachten en muzikleraren aan scholen, als aan instrumentale docenten. Alleen voor werkgroepen 1 en 4 is beheersing van het eigen instrument vereist.

### Dagprogramma

	woensdag 10 augustus	donderdag 11 augustus	vrijdag 12 augustus	zaterdag 13 augustus
9.30 – 10.30		werkgroepen	plenaire sessie. ensembles stellen zich voor	werkgroepen vervolg
10.30 – 11.00		koffiepauze	koffiepauze	koffiepauze
11.00 – 12.30		werkgroepen vervolg	werkgroepen vervolg	concert: presen- tatie werkgroepen en markt
12.30 – 15.00		maaltijd en pauze thee en koffie	maaltijd en pauze thee en koffie	maaltijd 14.00 – 15.00: afsluiting
15.00 – 16.30	Inschrijving 16.30 – 18.00 ontvangst en inleiding:	plenaire sessie: ensembles stellen zich voor	plenaire sessie: ensembles stellen zich voor	
17.00 – 18.00	markt: vrije initiatieven	markt: vrije initiatieven		
18.00 – 19.30	maaltijd en pauze	maaltijd en pauze	maaltijd en pauze	
19.30- 22.20	concert 3 ensembles	concert 3 ensembles	concert 3 ensembles	

voor volledige informatie, zie [www.mensenmuziek.nl](http://www.mensenmuziek.nl), of bel:  
Hogeschool Helicon: 030 693 7901 of Fenneken Francken 070 354 2490